

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 5515/23
7.2.2024. године
Београд

У И М Е Н А Р О Д А

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Меланије Сантовац, председника већа, Сање Пејовић и Ивана Илића, чланова већа, у парници по тужби тужилаца АА и ББ, обојица из ..., чији је заједнички пуномоћник Марија Китаровић, адвокат из Београда, Адмирала Гепрата 10, против туженог ВВ из ..., чији су пуномоћници Ђорђе Иванишевић, адвокат из Београда, Његошева 26 и Димитрије Ђорђевић, адвокат из Београда, Краља Милутина 47, ради раскида уговора о доживотном издржавању, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 141/20 од 30.6.2023. године, у седници одржаној 7.2.2024. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 141/20 од 30.6.2023. године, у ставу првом, другом и четвртном изреке и делу става петог изреке, којим је одређено да привремена мера остаје на снази до правноснажног окончања овог поступка и да решење о захтеву за одређивање привремене мере има дејство правноснажног решења о извршењу.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка из става трећег изреке пресуде Вишег суда у Београду П 141/20 од 30.6.2023. године, тако што се обавезује тужени ВВ да тужиоцима АА и ББ накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 1.440.102,50 динара, у року од 15 дана од достављања преписа пресуде до исплате.

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 141/20 од 30.6.2023. године, у преосталом делу става петог изреке, тако што се у овом делу предлог за одређивање привремене мере **ОДБАЦУЈЕ**.

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани, захтеви тужилаца и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 141/20 од 30.6.2023. године, ставом првим изреке, раскинут је уговор о доживотном издржавању закључен пред Првим основним судом у Београду 23.4.2010. године РЗ 2232/2010, између ГГ, као примаоца издржавања и туженог, као даваоца издржавња.

Ставом другим изреке, утврђено је да је тужба тужилаца повучена у делу да се утврди да су тужиоци носиоци права својине са по 1/2 идеална дела на непокретностима: породичној стамбеној згради у ..., изграђена на кп ... КО ..., уписано у ЛН ... КО ..., ..., изграђеног на кп ... КО ..., уписано у ЛН ... КО ... и стана у..., означен бројем 6, на трећем спрату зграде, изграђене на кп ... КО ..., уписано у ЛН ...

Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 2.151.012,50 динара.

Ставом четвртим изреке, одређена је привремена мера и забрањено туженом да отуђи, оптерети, изда у закуп или да на коришћење непокретности, ближе означене у ставу другом изреке побијане пресуде.

Ставом петим изреке, наложено је Републичком геодетском заводу-надлежним службама за катастар непокретности у Београду да на основу овог решења на означеним непокретностима упише одговарајуће забележбе у катастар непокретности, одређено да ова привремена мера остаје на снази до правноснажног окончања поступка Вишег суда у Београду П 141/20 и да ово решење има дејство правноснажног решења о извршењу.

Тужени је против наведене првостепене пресуде, благовремено изјавио жалбу због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права. Тужиоци су одговорили на жалбу туженог.

Апелациони суд у Београду је испитао првостепену пресуду у границама разлога одређених у члану 386. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11 са изменама и допунама) и нашао да је жалба туженог делимично основана.

У првостепеном поступку у односу на одлуку из става првог, другог, четвртог изреке и делу става петог изреке, којим је одређено да привремена мера остаје на снази до правноснажног окончања овог поступка и да решење о одређивању привремене мере има дејство правноснажног решења о извршењу, није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана чланом 374. став 2. тачка 1,2,3,5,7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити је у наведеном делу учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана чланом 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се жалбом посебно указује јер је у наведеном делу изрека пресуде разумљива, а дати разлози о битним чињеницама јасни и потпуни.

Према утврђеном чињеничном стању, сада пок. ГГ живео је у СР Немачкој, био је власник угоститељских објеката у ... и био је стриц тужиоцима, који су радили са њим. Дана 23.4.2010. године сада пок. ГГ, као прималац издржавања, закључио је уговор о доживотном издржавању са туженим, као даваоцем издржавања, који уговор је оверен пред Првим основним судом у Београду под РЗ 2232/10. Чланом 1. означеног уговора предвиђено је да прималац издржавања преноси у својину и државину даваоцу издржавања-туженом непокретности: породичну стамбену зграду у ..., изграђена на кп ... КО ..., ... у ..., изграђен на кп ... КО ... и стана у ..., означен бројем 6, на трећем спрату зграде, изграђене на кп ... КО ..., а да се предаја наведених непокретности одлаже до смрти примаоца издржавања. Чланом 2. означеног уговора предвиђено је да давалац издржавања примајући се обавезе издржавања из овог уговора обавезује се да ће у циљу извршавања својих уговорених обавеза примаоца издржавања издржавати на тај начин што ће водити рачуна о његовом здрављу, а за случај болести, старости и изнемоглости обезбедити му адекватно кућно, или болничко лечење са лековима и лекарима, пазити, поштовати, обезбедити му уобичајене потребе издржавања и у сваком другом смислу бринути се о примаоцу издржавања, а за случај смрти сахранити га, подићи му надгробни споменик, издати подушја, све у складу са месним обичајима. На записнику пред судијом пред којим је закључен означени уговор прималац издржавања је навео да му је због година потребна туђа нега и помоћ, а због чега закључује означени уговор. Приликом закључења означеног уговора прималац издржавања сада пок. ГГ је туженог представио као свог сина, а чињеница постојања везе између сада пок. ГГ и туженог у односу на син-отац ничим се не доказује. ГГ је преминуо 27.4.2012. године у ... у болници, а пре тога је дошло до његовог повређивања падом низ степенице, услед чега му је била повређена лобања.

Сада пок. ГГ је боловао од више болести, као што су цироза јетре, која доводи до повишења притиска у јетреној вези и проширених вена једњака, као и хепатичном енцелопатијом (оштећење мозга због поремећаја метаболизма услед јетрене слабости), стање после хепатитиса, увећање слезине, малокрвност, шећерна болест типа "Б" са следственим оштећењем бубрега, периферних живаца и ситних крвих судова, очног дна и мозга, као и дискретно изражених знакова Паркинсанове болести. Сада пок. ГГ је имао проблем са ногом, због чега се отежано кретао, уз помоћ штапа, био је блед, отечен, теже је и говорио, због чега му је била потребна стална помоћ и нега, пратилац при ходању и перманентни надзор од стране специјалисте, као и свакодневна помоћ при узимању лекова и давању терапије. Често је одлазио у ресторан, чији је био власник, у коме се тоалет налазио у подруму до кога воде кружне степенице и често се уз туђу помоћ (запослених) кретао до тоалета и уз њихову помоћ узимао лекове. Сведок ДД и њен супруг су до 28.11.2011. године од стране сада пок. ГГ били ангажовани да раде на одржавању дворишта куће у ..., с тим што су обављали и друге послове, као што је прање веша за пок. ГГ, а тужени је у једном тренутку инсистирао да напусте кућу. Тужени је понекад водио сада пок. ГГ код лекара, често се тужени свађао са сада пок. ГГ, а дешавало се да га опсује, због новца. Сведок ЂЂ и ЕЕ су, такође, били ангажовани од стране сада пок. ГГ у одржавању његовог домаћинства, за кување хране, одржавања хигијене и дворишта. Сада пок. ГГ се често онесвешћивао због здравствених проблема.

Тужени је повремено живео у заједници са сада пок. ГГ, а након закључења спорног уговора више пута је боравио у ... код супруге и остајао по неколико дана, а у том периоду тужени није обезбедио неко лице које би се уместо њега бринуло о сада пок. ГГ, коме је била потребна свакодневна брига и нега због нарушеног здравственог стања. Током једног боравка туженог у ..., сада пок. ГГ је пао са кревета, те су му помоћ пружили саслушани сведоци ДД и ЖЖ. Након последње хоспитализације сада пок. ГГ у ..., када га је тужени уз пратњу хитне помоћи одвезо у болницу, сада пок. ГГ је на свој захтев изашао из болнице 27.4.2012. године, без пратње туженог, у тешком здравственом стању, при чему је сада пок. ГГ позвао телефоном туженог, који се није јављао на телефон јер је спавао и сада пок. ГГ је, приликом одласка у тоалет у ресторану, користећи без ичије помоћи степенице небезбедне за силазак, пао, повредио се, а након тога и преминуо. Трошкове превоза посмртних остатака сада пок. ГГ је платила фирма, чији је власник био сада пок. пок. ГГ. Тужени је сахранио сада пок. ГГ, а потом је посмртне остатке сада пок. ГГ преместио у другу гробницу на ..., заједно са посмртним остацима сада пок. ..., оца туженог. Утврђено је да су најближи сродници сада пок. ГГ сахрањени на гробљу у ...

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да тужени није извршавао своје обавезе, предвиђене чланом 2. означеног уговора о доживотном издржавању, да се није адекватно бринуо о сада пок. ГГ, коме је због неспорних здравствених проблема била потребна стална помоћ и присуство треће особе при обављању свакодневних животних потреба, те да тужени поред тога што није пружио одговарајућу и очекивану негу сада пок. ГГ, није показао ни поштовање, имајући у виду и честе свађе туженог и сада пок. ГГ, нити је сада пок. ГГ сахранио по месним обичајима, на месту где су сахрањени његови најближи сродници у ..., због чега је оценио да су испуњени услови за раскид означеног уговора и применом члана 124. ЗОО и члана 194. став 1. и 3. Закона о наслеђивању одлучио као у ставу првом изреке побијане пресуде.

Такође, првостепени суд је, имајући у виду да су тужиоци на рочишту за главну расправу 30.6.2023. године повукли тужбу у делу, одлучио као у ставу другом изреке побијане пресуде.

Првостепени суд је оценио да су испуњени услови за одређивање привремене мере, сагласно члану 449. став 1. и 2. Закона о извршењу и обезбеђења, а нарочито имајући у виду и да се тужени уписао у јавне књиге као власник предметних непокретности, да је изразио намеру да исте прода, као и да тужени има држављанство САД.

Правилно је првостепени суд побијаном пресудом на основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања, правилном применом материјалног права, одлучио као у ставу првом изреке побијане пресуде. Разлоге и правни закључак првостепеног суда у свему прихвата и овај суд.

Неосновано тужени у жалби оспорава чињенично стање утврђено у побијаној пресуди, наводећи да је тужени у потпуности извршавао своје обавезе у

складу са означеним уговором. Наиме, у конкретном случају, имајући у виду добро финансијско стање примаоца издржавања, основна обавеза даваоца издржавања је била, у складу са чланом 2. означеног уговора о доживотном издржавању, да за случај болести, старости и изнемоглости примаоца издржавања обезбеди примаоцу адекватно кућно или болничко лечење са лековима и лекарима, да га пази и поштује, обезбеди му уобичајене потребе издржавања и у сваком другом смислу у потпуности брине о примаоцу издржавања. Уговор о доживотном издржавању се закључује с обзиром на посебна својства личности (*intuitu personae*). Првостепени суд је правилном оценом изведених доказа, правилном применом одредаба члана 8. ЗПП, правилно и потпуно утврдио да је примаоцу издржавања сада пок. ГГ, због озбиљно нарушеног здравственог стања, те чињенице да је боловао од више болести, због којих се отежано кретао, а повремено и онесвешћивао, била потребна стална помоћ и присуство трећег лица, које ће водити бригу о адекватном лечењу и узимању прописане терапије, а што му тужени није на подразумевани начин обезбедио за време трајања уговора (две године). Наиме, за време трајања уговора тужени је неколико пута путовао у ... и остајао тамо по неколико дана, а није доказао да је примаоцу издржавања обезбедио лице, које би се на адекватан начин бринуло о примаоцу док је он одсутан, имајући у виду првенствено здравствено стање стање примаоца, тако да се једном приликом десило и да се сада пок. ГГ онесвести за време боравка туженог у ... Прималац издржавања је често сам одлазио у свој ресторан, где су га до тоалета небезбедним степеницама понекад водили запослени у ресторану, а у конкретној ситуацији, након изласка из болнице, када је сада пок. ГГ било лоше, није успео да добије на телефон туженог, који је спавао, иако би у ситуацији када је прималац издржавања примљен у болницу у тешком стању било очекивано да тужени буде доступан примаоцу издржавања, како би му пружио сваку врсту помоћи и подршке у тешким тренуцима, односно у извршавању уговорних обавеза очекивао се повећан степен пажње коју је давалац издржавања морао посветити примаоцу издржавања, а с обзиром на конкретне потребе примаоца издржавања. Наиме, давалац издржавања је испуњење својих преузетих обавеза морао ускладити са стварним потребама примаоца издржавања, вршити их уредно и редовно, а како би се остварила основна сврха закљученог уговора о доживотном издржавању и обезбедила очекивана, одговорајућа нега примаоца издржавања, како је то најпогодније за примаоца, све имајући у виду утврђене околности конкретног случаја. Такође, утврђено је да су између уговорних страна постојале и честе свађе, при којима се дешавало и да тужени опсује примаоца издржавања, што се не може сматрати односом поштовања према примаоцу издржавања. Обавеза даваоца издржавања, између осталог, састоји и из моралних обавеза. Неспорно је да је тужени после сахране примаоца издржавања, након извесног времена, преместио посмртне остатке туженог у гробницу код свог оца, те се не може сматрати да је прималац издржавања сахрањен у свему у складу са месним обичајима, у близини најближих сродника.

Из наведених разлога, правилан је закључак првостепеног суда да тужени није извршавао своје обавезе на начин како је то предвиђено чланом 2. означеног уговора о доживотном издржавању, због чега су испуњени услови за раскид означеног уговора, у складу са чланом 124. ЗОО.

Супротно жалбеним наводима туженог, тужиоци, као законски наследници пок. примаоца издржавања, након смрти примаоца издржавања, имају право да траже раскид уговора о доживотном издржавању јер давалац издржавања-тужени није извршавао своје уговорене обавезе, имајући у виду да је право на захтев за раскид уговора о доживотном издржавању због неизвршења уговорних обавеза-имовинско право, па су тужиоци тренутком смрти примаоца издржавања, као његови законски наследници, стекли право да захтевају раскид предметног уговор, а будући да Закон о наслеђивању не регулише ову правну ситуацију, примењују се одредбе члана 124. ЗОО,

Жалбени наводи туженог да је 2010.године, када је и закључен уговор о доживотном издржавању, дошло до удаљавања тужилаца и примаоца издржавања су без утицаја на другачију одлуку суда јер чињеница да тужиоци више нису били толико блиски са сада пок. ГГ не утиче да њихово право да тужбом захтевају раскид означеног уговора о доживотном издржавању.

Жалбени наводи туженог да је пре закључења означеног уговора живео са сада пок. ГГ су без утицаја на другачију одлуку суда, а имајући у виду да након закључења означеног уговора о доживотном издржавању, тужени није извршавао обавезе према примаоцу издржавања у складу са чланом 2. означеног уговора о доживотном издржавању.

Жалбени наводи туженог да је првостепени суд прочитао исказ сведока ЗЗ, који је оверен код нотара у Немачкој су без утицаја на другачију одлуку суда јер је суд, сагласно члану 245. ЗПП став 2 ЗПП прочитао оверену изјаву сведока (чланом 245. став 2. ЗПП је предвиђено да суд може решењем да одлучи да се изведе доказ читањем писане изјаве сведока, у којој се наводе сазнања о битним спорним чињеницама, одакле су му оне познате и у каквом је односу са странкама у поступку, а писана изјава сведока мора да буде оверена у суду или од стране лица које врши јавна овлашћења, а пре давања изјаве, лице које узима изјаву мора да упозори сведока о правима и дужностима сведока прописаним овим законом), при чему су сазнања наведеног сведока о неадекватном извршавању обавеза од стране туженог потврђена од стране више саслушаних сведока, које је суд саслушао на рочишту и које је оценио као уверљиве и у битном међусобно подударне, а при томе, битне чињенице за одлуку о тужбеном захтеву су утврђене правилном применом члана 8. ЗПП.

Осталим жалбеним наводима не доводи се у сумњу правилност утврђеног чињеничног стања и донете одлуке у ставу првом изреке побијане пресуде, па ти жалбени наводи нису посебно образлагани.

Правилно је првостепени суд донео решење о повлачењу тужбе у делу, као у ставу другом изреке побијане пресуде, све сагласно члану 202. став 2.ЗПП, а жалбеним наводима туженог се не доводи у сумњу наведена одлука.

Такође, правилно је првостепени суд оценио да су испуњени услови за одређивање предложене привремене мере, као у ставу четвртом изреке, из разлога које у свему прихвата и овај суд, као другостепени.

На основу изложеног, применом одредаба члана 390. и 401. тачка 2. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Међутим, како се предлог тужиоца за одређивање привремене мере у делу односи на налагање надлежним службама за катастар непокретности у Београду да на основу овог решења на означеним непокретностима упише одговарајуће забележбе у катастар непокретности, а што није надлежност парничног суда, овај суд је у наведеном делу укинуо одлуку у делу става петог изреке побијане пресуде и одбацио овакав предлог тужиоца у наведеном делу, сагласно члану 391. став 2. ЗПП.

Одлука о трошковима парничног поступка, садржана у ставу трећем изреке пресуде није донета правилном применом одредаба члана 153, 154. и 163. ЗПП, па је решење о трошковима поступка преиначено применом члана 401. тачка 3. ЗПП и тужиоцима, имајући у виду успех у спору, припадају трошкови поступка, и то за састав два образложена поднеска који су били потребни ради вођења парнице у износу од по 77.490,00 динара, заступања на девет одржаних рочишта у износу од по 81.990,00 динара, приступа на једно неодржано рочиште у износу од 43.245,00 динара, увећано за 50 % за заступање још једне странке, а све према Адвокатској тарифи важећој у време пресуђења, трошкови ангажовања преводиоца за немачки језик у износу од 30.000,00 динара, као и трошкови таксе на првостепену пресуду у износу од 5.900,00 динара, сагласно Таксној тарифи Закона о судским таксама.

С обзиром на незнатан успех туженог у жалбеном поступку (делимично у односу на одлуку о трошковима парничног поступка и у односу на предлог за одређивање привремене мере), као и да трошкови другостепеног поступка тужилаца - састава одговора на жалбу нису били нужни, одбијени су, као неосновани, захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка и одлучено као у ставу четвртом изреке ове пресуде, на основу члана 165.ЗПП.

**Председник већа-судија
Меланија Сантовац,ср.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић